

KONCEPCJA FUNKCJONOWANIA I ROZWOJU

**Biblioteki Publicznej Gminy Nur
na lata 2022-2027**

Opracowała: **Katarzyna Dymek**

Katarzyna Dymek

Wstęp

Odnajdywanie się w nieustannie zmieniającej się rzeczywistości, a nie kurczowe trzymanie się kiedyś obranych kierunków działania, poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań, sztuka słuchania, ustawiczna ewaluacja, interdyscyplinarne podejście oraz umiejętne zarządzanie ryzykiem - tylko taki model instytucji kultury pozwala osiągnąć korzystne dla społeczeństwa zmiany na początku XXI wieku. Wykorzystując zastane zasoby - chcę wprowadzić nowe rozwiązania dające szansę na utrzymanie i rozwój placówki, kreśląc tym samym nowoczesną strategię jej funkcjonowania.

O ile tworzenie programów, wizji i strategii można określić jako intelektualne kształtowanie „rzeczywistości wirtualnej” lub „zagospodarowywanie przyszłości”, o tyle wdrażanie ich w działania instytucji kultury jest rzeczywistością realną.

Biblioteki, zwłaszcza działające w małych miejscowościach - należą obecnie do instytucji, które musiały na nowo zdefiniować swoją rolę w społecznościach, na rzecz których działają. Coraz łatwiejszy dostęp do informacji i wiedzy przez Internet, a także spadek czytelnictwa „papierowych” książek i prasy wywiera istotny wpływ na ich tradycyjne funkcje. Tempo zmian zachodzących w globalnym świecie powoduje, iż ludzie muszą nieustannie adaptować się do nowych warunków, co z kolei powoduje konieczność uczenia się przez całe życie. Kompetencje zdobyte w szkole czy na uczelni nie wystarczają już do tego, by odnosić sukcesy zawodowe czy być aktywnym obywatelem. Stałe ich doskonalenie, innowacyjność i kreatywność stają się podstawą rozwoju. Wiele wysiłku wymaga też nadążanie za zmianami, jakie wynikają z rozwoju technologii komunikacyjnych i informacyjnych, a ich skutki społeczne trudno w pełni przewidzieć. Na warunki działania bibliotek wpływa też polityka kulturalna państwa, a także zainteresowanie kulturą ze strony władz regionalnych i lokalnych oraz ich polityka w tej dziedzinie.

W tej sytuacji, aby jak najlepiej wywiązywać się z roli instytucji publicznej, biblioteki powinny stale poszukiwać nowych sposobów odpowiadania na zmieniające się potrzeby mieszkańców. Muszą też umieć wykazać sens swego istnienia pokazując, w jaki sposób przyczyniają się do rozwoju społeczności lokalnych, którym służą.

Instytucja musi stworzyć własny program dostosowany do warunków lokalnych uwzględniający jego samorozwój, wewnętrzne doskonalenie, z położeniem nacisku na rozwijanie umiejętności, porozumiewania się i współpracę. Dzisiejsze funkcjonowanie biblioteki winno być oparte na partnerstwie i dialogu.

Od kilku lat daje się zauważyć proces wiązania i wzmacniania więzi instytucji kultury ze środowiskiem lokalnym, integracji ich zadań z potrzebami najbliższego regionu.

Biblioteka to dla mnie centrum aktywności życia społeczno-kulturalnego, miejsce bez barier, integrujące środowisko lokalne, przyjazne dla wszystkich mieszkańców gminy, w którym mogą oni realizować swoje zainteresowania, twórczo spędzać wolny czas, zdobywać wiedzę oraz korzystać z różnych form rozrywki.

Koncepcja Funkcjonowania i Rozwoju Biblioteki Publicznej Gminy Nur na lata 2022-2027

„Musicie od siebie wymagać, nawet gdyby inni od was nie wymagali...”
/Święty Jan Paweł II/

Opracowana przeze mnie Koncepcja Funkcjonowania i Rozwoju Biblioteki Publicznej Gminy Nur, zwana dalej Koncepcją, ukierunkowana jest na systematyczne doskonalenie warunków, jakie w instytucji w kolejnych latach będę stwarzała na rzecz funkcjonowania instytucji kultury na miarę XXI wieku, które będzie zadowalać wszystkich:

zaspokoi potrzeby mieszkańców gminy, będzie reagowała na oczekiwania środowiska lokalnego i zwierzchników. Moje działania będą miały na celu aktywizowanie społeczności lokalnej oraz promowanie szeroko rozumianej kultury w środowisku lokalnym i regionalnym,

Chcę, aby Biblioteka w Nurze była zawsze przyjazna i atrakcyjna dla wszystkich niezależnie od wieku. Chcę, aby było to miejsce pełne pasji, aby właśnie tu rodziły się pomysły na wielkie zmiany, aby był to swoisty azyl- miejsce inspirujące rozwój życia społecznego i kulturalnego...

Program ten zakłada nie tylko utrzymanie, ale przede wszystkim poprawę jakości funkcjonowania Biblioteki, systematyczne analizowanie i ocenianie stopnia realizacji zakładanych priorytetów, opiera się jednocześnie na podtrzymywaniu mocnych stron pracy instytucji.

Koncepcja bazuje na realiach Biblioteki, dotychczasowych osiągnięciach i możliwościach realizacyjnych instytucji, która posiada już wyraźnie określone i akceptowane przez społeczność lokalną cele i kierunki działania. Uwzględnia zasady współczesnego zarządzania instytucją. Zawiera priorytety kulturalne oraz propozycje rozwiązań organizacyjnych i modyfikacji programu rozwoju Biblioteki. A wszystko to, oczywiście, w zgodzie z obowiązującym prawem, związanym z prowadzeniem placówki oraz ze Statutem Biblioteki Publicznej Gminy Nur. Ponadto cele strategiczne przedmiotowej koncepcji są zgodne z polityką Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Mam nadzieję, że Biblioteka Publiczna Gminy Nur będzie utożsamiana ze słowami:

„Biblioteka to nie tylko zbiór książek, to także centrum życia, podstawowe ogniwo społeczeństwa. Biblioteka zawsze stanowiła jądro cywilizacji. To była przestrzeń, która formowała całą resztę - tradycję i pamięć, rozum i postęp.”

/Pracownicy Biblioteki Raczyńskich i Członkowie Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich/

ZAŁOŻENIA KONCEPCJI FUNKCJONOWANIA I ROZWOJU BIBLIOTEKI

Misja

Biblioteka łączy ludzi, informacje i idee, tradycję i nowoczesność, wzbogacając życie mieszkańców i budując lokalną społeczność.

Wizja

Biblioteka Publiczna Gminy Nur – nowoczesne, dobrze wyposażone centrum kultury i informacji, przyjazne dla każdego. Miejsce aktywizacji, otwarte na potrzeby społeczności lokalnej. Placówka, która pielęgnując kulturowe dziedzictwo regionu, oferuje usługi oparte na nowoczesnych technologiach. Mająca ważne miejsce w życiu społecznym, w jego dokumentowaniu, umacnianiu i integracji. Biblioteka otwarta na współpracę z innymi instytucjami, zarówno lokalnymi, jak i zagranicznymi.

Biblioteka realizując wizję kieruje się następującymi wartościami:

działanie na rzecz mieszkańców

Biblioteka bada potrzeby mieszkańców i na tej podstawie planuje swoje działania. W działaniach uwzględnia priorytety zapisane w lokalnych strategiach oraz angażuje się we współtworzenie tych strategii. Biblioteka podejmuje starania, by usługi były łatwo dostępne dla wszystkich mieszkańców m.in. poprzez odpowiednie godziny otwarcia. Wybór usług i sposób ich świadczenia jest konsultowany z mieszkańcami.

szacunek dla wszystkich mieszkańców – korzystających i niekorzystających z usług biblioteki

Biblioteka działa zgodnie z przekonaniem, że wszyscy ludzie mają naturalną potrzebę rozwoju, choć mogą wymagać zindywidualizowanego wsparcia. Traktuje wszystkich użytkowników z szacunkiem tak, aby Biblioteka stała się ich ulubionym miejscem spotkań, do którego chętnie wracają. Podejmuje też starania mające na celu stworzenie oferty dla osób niekorzystających aktualnie z Biblioteki.

biblioteka – miejsce otwarte dla wszystkich

Jako instytucja publiczna Biblioteka jest dostępna dla wszystkich mieszkańców niezależnie od ich statusu społecznego, zamożności, sprawności ruchowej i intelektualnej, wykształcenia, narodowości itp. i posiada dla nich odpowiednią ofertę. Każdy mieszkaniec ma prawo korzystania z wszystkich zasobów i usług biblioteki. Biblioteka umożliwia wzajemne poznawanie się mieszkańców i dialog, przeciwdziałając stereotypom i uprzedzeniom.

zapewnienie swobodnego, bezpłatnego dostępu do informacji i wiedzy oraz treści kultury

Informacja i wiedza oraz zasoby kultury dostępne w Bibliotece są rzetelne, neutralne, aktualne i niepodlegające cenzurze. Biblioteka zapewnia różnorodność form dostępu do informacji i wiedzy oraz treści kultury poprzez zbiory biblioteczne oraz technologie komunikacyjne i informacyjne, a osobom mającym różnego rodzaju trudności w korzystaniu z jej zasobów (np. z powodu braku kompetencji cyfrowych, kulturowych, niepełnosprawności itp.) zapewnia odpowiednie wsparcie.

wspieranie samorozwoju mieszkańców poprzez kulturę i edukację

Biblioteka podejmuje we współpracy z lokalnymi instytucjami i organizacjami działania wspierające samorozwój mieszkańców, związane z upowszechnianiem kultury (zwłaszcza czytelnictwem), aktywnym uczestnictwem w kulturze i rozrywką. Biblioteka ułatwia mieszkańcom realizację idei „uczenia się przez całe życie” oferując dostęp do edukacji, przeciwdziałając nierównościom w dostępie do edukacji.

integracja społeczności lokalnej

Biblioteka działa na rzecz wzrostu zaufania i współpracy pomiędzy mieszkańcami oraz różnymi grupami, organizacjami i instytucjami w społeczności lokalnej. Sama prezentuje taką postawę współpracując z organizacjami i instytucjami lokalnymi w ramach mniej lub bardziej formalnych partnerstw. Przeciwdziała też wykluczeniu społecznemu i przyczynia się do budowania tożsamości wspólnoty lokalnej.

aktywizacja mieszkańców

Biblioteka pomaga mieszkańcom w samoorganizacji i włączaniu się we wspólne rozwiązywanie lokalnych problemów poprzez np. działalność społeczną osób (wolontariat), grup i organizacji. Stara się też wspierać aktywność obywatelską dostarczając rzetelnej i neutralnej wiedzy będącej podstawą lokalnych debat i konsultacji, które również współorganizuje.

współpraca

W Bibliotece ceni się współpracę. Biblioteka współpracuje z lokalnymi instytucjami i organizacjami, a także ze swoimi użytkownikami.

otwartość na innowacyjne sposoby działania

Stałe doskonalenie swoich działań przez Bibliotekę wymaga otwartości na nowe idee i metody pracy. Źródłem tych innowacji może być udział w różnych formach doskonalenia zawodowego czy w sieciach wymiany wiedzy, do których należą inne biblioteki (uczenie się od innych bibliotekarek i bibliotekarzy), instytucje, organizacje czy grupy osób zainteresowanych jakimś

tematem. Szczególne znaczenie ma otwartość biblioteki na wykorzystanie nowoczesnych technologii, które mają kluczowe znaczenie dla podstawowych usług biblioteki – udostępniania informacji i wiedzy. Ponadto technologie umożliwiają bibliotece lepszą komunikację z mieszkańcami (strona internetowa, media społecznościowe itp.).

CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

Przywołane wcześniej obszary rozwoju pomogły w sprecyzowaniu celów strategicznych (kierunkowych i długofalowych) w perspektywie 2022-2027. Sposób i narzędzia ich realizacji wskazują wynikające z nich cele operacyjne wraz ze szczegółowymi zadaniami służącymi ich osiągnięciu.

Obszar I – LITERATURY, WIEDZY I KULTURY Cel strategiczny: Biblioteka w Nurze jako nowoczesne centrum promocji czytelnictwa i kultury

Cele operacyjne:

1. Wzmocnienie roli Biblioteki jako ośrodka pobudzającego i wzmacniającego czytelnictwo w regionie

-Wskaźniki

- utrzymanie poziomu aktywnych czytelników
- wzrost liczby zapisujących się czytelników
- wzrost liczby uczestników imprez czytelniczych

-Zadania:

- rozwijanie księgozbioru, z uwzględnieniem zbiorów audiowizualnych oraz książek z dużym drukiem w odpowiedzi na potrzeby związane z dostępem do nowych treści oraz nowych nośników i dostępności literatury i wiedzy
- kontynuacja i rozwój Dyskusyjnego Klubu Książki
- realizacja nowych działań w zakresie edukacji czytelniczej i kulturalnej
- pozyskiwanie funduszy zewnętrznych na działania promujące czytelnictwo
- zwiększenie ilości spotkań autorskich i z ciekawymi ludźmi
- monitorowanie potrzeb i śledzenie trendów na rynku wydawniczym skutkujące przemyślaną i celową polityką gromadzenia i udostępniania zbiorów

2. Wydarzenia własne oraz włączanie się w ogólnopolskie akcje promujące książkę i czytelnictwo

-Wskaźniki:

- wzrost liczby wydarzeń i ich odbiorców
- wzrost widoczności na mapie kulturalnej Nura (liczba wejść na stronę internetową, przywołania w mediach, marketing szeptany)
- zainteresowanie potencjalnych partnerów i sponsorów
- adaptacja ogólnopolskich idei do potrzeb mieszkańców Nura

- Zadania:

- aplikowanie o fundusze zewnętrzne na organizację wydarzeń
- śledzenie instytucji inicjujących ogólnopolskie wydarzenia, mediów, publikacji, trendów
- uaktualnianie, unowocześnianie konkursów i wydarzeń edukacyjnych, wprowadzenie nowych form pracy ze społecznością i użytkownikami biblioteki
- stworzenie bazy wolontariuszy
- stworzenie oferty dla specjalnych partnerów i sponsorów

3. Utworzenie strefy młodych

-Wskaźniki:

- wzrost liczby młodych czytelników (ze szczególnym naciskiem na dzieci)
- zwiększenie liczby wypożyczeń literatury dla najmłodszych
- stworzenie przyjaznej i estetycznej przestrzeni dla dzieci w bibliotece
- zwiększenie liczby uczestników zajęć i warsztatów
- pozyskanie nowej publiczności na wydarzenia biblioteczne

-Zadania:

- nawiązanie stałej współpracy z placówkami oświatowymi i konkretnymi nauczycielami
- unowocześnianie i różnicowanie oferty zajęć kulturalno-edukacyjnych
- zwiększenie liczby zajęć i warsztatów
- pozyskiwanie funduszy zewnętrznych dedykowanych pracy z młodym użytkownikiem
- przygotowanie kampanii reklamowej

4. Utrzymanie marki oraz wprost rozpoznawalności w Nurze

-Wskaźniki

- wzrost liczby wejść na stronę internetową biblioteki
- wzrost liczby zakupionych materiałów bibliotecznych (książki, audiobooki)
- zwiększenie aktywności odbiorców mediów społecznościowych biblioteki
- zwiększenie liczby aktywnych czytelników, wypożyczeń, odwiedzin, odbiorców imprez

-Zadania

- Zaangażowanie czytelników w akcje promocyjne i kampanie czytelnicze
- Opracowanie i przeprowadzanie kampanii promujących bibliotekę i czytelnictwo, zarówno w przestrzeni wiejskiej, jak też w mediach
- aplikowanie o środki zewnętrzne

Obszar II – OBSZAR AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ I INTEGRACJI Cel strategiczny: Biblioteka Publiczna Gminy Nur jako przestrzeń społecznego rozwoju mieszkańców

Cele operacyjne:

1. Pobudzenie i wzmacnianie tożsamości kulturowej oraz regionalnej mieszkańców Nura i okolicznych miejscowości

-Wskaźniki:

- wzrost ilości zorganizowanych spotkań autorskich i projektów poświęconych dziedzictwu kulturowemu regionu
- wzrost liczby uczestników korzystających ze zbiorów i baz regionalnych

- wzrost liczby uczestników wydarzeń o charakterze regionalnym
- liczba partnerów do współpracy

- Zadania:

- organizacja wystaw, spotkań autorskich i innych projektów poświęconych dziedzictwu kulturowemu regionu
- stworzenie ścieżki edukacyjnej regionalnej dla uczniów wszystkich szczebli nauczania
- współpraca z regionalistami i instytucjami zajmującymi się dziedzictwem kulturowym
- aplikowanie o fundusze zewnętrzne na realizację projektów o tematyce regionalnej
- rozwijanie zbiorów i baz regionalnych (bibliografie regionalne, dokumenty życia społecznego)

2. Budowanie przestrzeni wiedzy i rozwoju dla mieszkańców Nura

- Wskaźniki:

- liczba podejmowanych inicjatyw
- wzrost liczby uczestników imprez i projektów
- wzrost liczby wolontariuszy

- Zadania:

- rozwijanie oferty sprofilowanej i dostosowanej do potrzeb mieszkańców, w tym szczególnie projektów rozwojowych związanych ze zdobywaniem kompetencji potrzebnych młodzieży oraz przedsięwzięć angażujących seniorów
- rozwijanie edukacji medialnej i wspierającej wykorzystanie nowoczesnych technologii dla użytkowników w każdym wieku
- wdrożenie elementów edukacji obywatelskich dedykowanej w szczególności młodzieży

3. Stworzenie partnerstwa na rzecz rozwoju młodzieży Nura oraz współpraca z innymi podmiotami wiedzy i kultury

- Wskaźniki:

- liczba uczestników inicjatyw
- powstanie partnerstwa na rzecz rozwoju młodzieży Nura
- liczba partnerów do współpracy
- liczba wolontariuszy

- Zadania:

- aktywne uczestnictwo w kulturalnych i edukacyjnych imprezach i projektach partnerów
- stworzenie przestrzeni i zainicjowanie spotkania podmiotów zainteresowanych
- promocja postaw dialogu i współpracy na rzecz kultury i wiedzy w Nurze
- rozwijanie współpracy z aktualnymi partnerami instytucjonalnymi i społecznymi, pozyskiwanie nowych partnerów
- rozwijanie wolontariatu.

Podsumowanie

Aby świadomie kształtować przyszłość kultury potrzebna jest nam zarówno znajomość naszej historii i tradycji, jak i jasnej wizji celu, do którego chcemy dążyć. Planując naszą pracę powinniśmy sobie stale odpowiadać na pytania: dokąd zmierzamy, jakie są nasze atuty, jakie słabości, co jest dla nas istotne, jaki obraz chcemy przekazać otoczeniu?

Koncepcja pracy biblioteki nie jest sztywnym, formalistycznym dokumentem – chciałabym, aby pomagała w kreatywnym i wizjonerskim podążaniu w przyszłość, aby SŁUŻYŁA całej społeczności.

Cele, które wyznaczyłam sobie do realizacji są ambitne i stanowią swego rodzaju wyzwanie.

„Kto chce szuka sposobu, kto nie chce szuka powodu” – zamierzam szukać sposobów na coraz bardziej efektywne funkcjonowanie Biblioteki Publicznej Gminy Nur.